

SAMS

Aktuella intressepolitiska frågor

SAMS vårmöte 21.4.2022

Marica Nordman och Elias Vartio

Verksamheten Juridiskt ombud

Dagens upplägg

1. Nya funktionshindersservicelagen
2. Social- och hälsovårdsreformen
3. Lagreform om självbestämmanderätt
4. Tillgänglighets direktivet
5. Delreform av diskrimineringslagstiftning
6. Andra frågor

1. Nya funktionshinder- servicelagen

- Ersätter nuvarande handikappservicelagen och lagen om specialomsorger för utvecklingsstörda

Tidtabell:

- Till riksdagen i början av hösten 2022
- I kraft 1.1.2023 i samband med social- och hälsovårdsområden

1. Nya funktionshinder- servicelagen

SAMS lämnade in sitt utlåtande 11 april.

Det centrala innehållet i korthet:

A. Svenska språket

- Propositionens stipulationer gällande rätten till språk är bristfälliga. Språket är inte tillräckligt tryggt och den språkliga konsekvensanalysen är bristfällig
- Förståelse för behovet att få använda och kommunicera på sitt eget språk lyser med sin frånvaro. För att kunna få individuell service, som man behöver för att klara sig i vardagen, bör man också kunna få använda sitt språk i kontakten med myndigheter.
- Alla borde ha rätt att bli förstådda och alla har rätt att vara säkra på att man blir förstådd.
- **Konkret förslag till tillägg i 3§: SPRÅK och kommunikationssätt**
 - Ordet SPRÅK bör skrivas i paragrafen i samband med kommunikationssätt. Rätten till språk bör även öppnas i motiveringarna.
 - FN:s funktionshinderkonvention stadgar om ordparet språk och kommunikationssätt.

1. Nya funktionshinder- servicelagen

B. Tillämpningsområdet

Tillämpningsområdet i förslaget är inskränkande

C. Delaktighet

- Delaktighetsarbetsgruppens arbete främjade förverkligandet av FN:s funktionshinderkonventionens artikel 4.3 om delaktighet. Det finns goda skrivningar i gruppens förslag som förstärker delaktigheten för personer med funktionsnedsättning.
- Vi hyser oro över att de betydelsefulla synpunkter som behandlades av delaktighetsarbetsgruppen inte har fått den önskade rollen i lagförslaget.
- SAMS föreslog att vid vidare bearbetning av lagförslaget tas delaktighetsgruppens samtliga rekommendationer med i utkastet.

1. Nya funktionshinder- servicelagen

D. Potentiella positiva saker

- Ökad flexibilitet i t.ex. stöd för rörlighet
- Korttidsvård blir tillgängligt för flera
- Barn och unga är bättre uppmärksammade i lagen

E. Hotbilder:

- Mycket snäv tillämpningsområde, med diagnosartade inslag
- Ökade kostnader för vissa

F. Andra observation:

- RP 158/2018 på vissa områden bättre än det nya utkastet.
- Rättssäkerheten borde utvecklas på alla nivåer

1. Nya funktionshinder- servicelagen

Jmf. RP 159/2018.

"2 § Lagens tillämpningsområde och förhållande till annan lagstiftning

Denna lag innehåller bestämmelser om särskild service för sådana personer med funktionsnedsättning som på grund av ett långvarigt funktionshinder som orsakas av en funktionsnedsättning eller sjukdom nödvändigt och upprepade gånger behöver hjälp eller stöd för att klara en normal livsföring.

Denna lag tillämpas om en person inte med stöd av socialvårdslagen (1301/2014) eller lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012, nedan äldreomsorgslagen) eller någon annan lag får tillräckliga och lämpliga tjänster.

1. Nya funktionshinder- servicelagen

År 2022:

2 § Lagens tillämpningsområde och förhållande till annan lagstiftning Med stöd av denna lag ordnas särskild service för en person med funktionsnedsättning som inte med stöd av socialvårdslagen (1301/2014) eller någon annan lag får sådana nödvändiga och lämpliga tjänster enligt sina individuella behov som personen behöver i **normal** livsföring.

I denna lag avses med person med funktionsnedsättning en person vars

- 1) **fysiska, kognitiva eller psykiska** funktionsförmåga är nedsatt på ett långvarigt sätt,
- 2) nedsatta funktionsförmåga beror på en långvarig funktionsnedsättning eller sjukdom,
- 3) behov av hjälp, stöd och omsorg i den normala livsföringen beror på en **väsentlig** nedsättning av funktionsförmågan,
- 4) nedsatta funktionsförmåga inte beror huvudsakligen på sjukdom, funktionsnedsättning eller degeneration **i anslutning till hög ålder,**
- 5) behov av hjälp, stöd och omsorg inte är ett normalt behov **som hör ihop med åldersstadiet,** och
- 6) vars behov av hjälp, stöd eller omsorg är nödvändigt och **upprepat.**

2. Social och hälsovårdsreformen

- Social- och hälsovårdsområden tar över 1.1.2023.
- Vårdsområden ska ordna bl.a. funktionshindersservice samt mentalvårds- och missbrukartjänster
- I social- och hälsovårdsreformen ska tjänster på basnivå stärkas och mer vikt föras över på förebyggande arbete.
- Basservicen utvecklas genom programmet Framtidens social- och hälsovårdscentral.
- I varje tvåspråkiga vårdsområde finns en nationalspråksnämnd.
- I varje vårdsområde finns även ett funktionshinderråd.
- Svenska specialfrågor:
 - Koordinering av samarbetsavtal (Egentliga Finland)
 - Utvecklingsverksamhet (Västra Nyland)
- I maj/juni ordnar vi ett frukostsnack om sote frågor. Mer info kommer snart!

3. Reform av självbestämmanderätten (IMO)

- Uppföljningsarbetsgrupp med mandat till 12/2023
- Arbete pågår till 2031.

4. Tillgänglighetsdirektivets implementering

- Målet att utveckla marknader för produkter och service som beaktar olika slags tillgänglighets behov. Även 112-inkluderat.
- Ska bli lag inom juni 2022
- Träder i kraft 2025, men förberedelserna startar genast.
- Förverkligar CRPD, men stor risk för utvattning.

5.. Delreformen av diskrimineringslagstiftning

- Nu på utlåtanderunda fram tills 19.5.
- Likabehandlingsplaner till småbarnspedagogiken
- Trakasserier kan även vara riktade mot människogrupper
- Rimliga anpassningar preciseras
- Diskriminerings- och jämställdhetsnämnden ska kunna bestämma att gottgörelse

Andra frågor?

Marica Nordman

☎ 050 443 0576

Elias Vartio

☎ 040 519 6598

Telefontid

Tisdagar 13:15-15:45

Torsdagar 9:15-11:45

Du kan också försöka ringa oss andra tider på vardagar mellan klockan 10.00 och 15.00.

✉ radgivning@samsnet.fi

Tack!

